

CBAM i praktiken: Företagens erfarenheter och behov av myndighetsstöd

En studie genomförd av Oxford Research på uppdrag av Naturvårdsverket

Agenda

1

Studiens frågeställningar

2

Om enkät- och intervjustudien

3

Huvudslutsatser om påverkan på företagen och deras behov av stöd

4

Företagens förslag på utveckling av reglerna

5

Olika utmaningar för olika stora företag

Studiens frågeställningar

Vad säger företagen om hur de påverkas affärsmässigt av CBAM-reglerna?

Vad säger företagen om hur de skulle vilja utveckla CBAM-reglerna?

Vad säger företagen om hur de påverkas av CBAM-reglerna?

Vad säger företagen om vilken vägledning de behöver?

Vilken roll verkar företagets storlek ha när det gäller inställningen till CBAM?

Om enkät- och intervjustudien

- Enkät ställd till samtliga 562 företag i CBAM-registret hos Naturvårdsverket.
- Enkäten besvarades av 208 respondenter och ytterligare 66 har besvarat en andel av frågorna, vilket ger en svarsfrekvens på 37-48 %.
- 21 företag fick semi-strukturerade intervjuer med liknande frågor som enkäten.
- Av företagen som besvarat enkäten är 30 % stora företag, 25 % medelstora företag, 28 % småföretag och 18 % mikroföretag.
- Mikroföretagen utgör 10% i registret, så en högre andel av dessa företag har besvarat enkäten.
- Av de intervjuade företagen var sju småföretag och mikroföretag.
- Respondenterna i enkäten importerar främst järn och stål (92 %) och aluminium (40 %). Mycket få importerar cement, elektricitet och gödselmedel. Inga importerar vätgas.
- Företagen finns inom tillverkning (49 %), handel (33 %) och bygg (21 %).
- 8 % av företagen är nya (<10 år)

”Företagen ser CBAM som ett permanent regelverk som måste integreras i ordinarie verksamhet och fokus är på regelefterlevnad. Få förväntar sig omfattande regelförenklingar, men hoppas på stabila och förutsägbara regler.

CBAM ses främst som en administrativ och kostnadsrädd utmaning och ibland som ett konkurrenskraftsproblem, särskilt för exportföretag.”

Hur har företagen påverkats?

Lärprocess

Övergångsperioden har varit en lärprocess med ändrade krav och behov av myndighetskontakt

Kostnader

Standardvärden som används när faktiska data saknas upplevs som höga

Tidskrävande

Företagen har lagt mycket tid på att tolka CBAM-reglerna, kartlägga importflöden och skapa interna rutiner

Utmaningar

Bland de största utmaningarna finns den administrativa bördan och att få fram tillförlitliga faktiska utsläppsdata från leverantörer

Osäkerheter

Osäkerhet kring framtida kostnader och regelutveckling försvårar planering och prissättning

Mycket vanliga:

Administrativ börda, svårt få fram tillförlitlig information från leverantörer, osäkerhet vid produktutveckling och påverkan på prissättning av företags varor

Ganska vanliga:

Ökad osäkerhet i planering och budgetering, ökade kostnader förutom själva utsläppskostnaden och risk för felrapportering

Vad säger företagen om hur de påverkas affärsmässigt av CBAM-reglerna?

Ovanliga & positiva:

Ökad kunskap om leverantörskedjan, bättre förutsättningar för hållbarhetsarbete, minska prisfördelar för producenter utanför EU med höga utsläpp, ge transparens i leverantördialoger och försprång för tidigt anpassade företag.

Företagens behov av stöd

Företagen har uppskattat stödet men efterfrågar ännu tydligare, stabilare och mer praktisk vägledning med steg-för-steg-instruktioner och konkreta exempel

Företagen vill ha förenklade mallar, stöd för kostnadsberäkning, stöd kring datainsamling från leverantörer och stöd i verifieringsprocesser.

Vägledningen bör anpassas till olika företagsstorlekar och verksamhetstyper. Visa vilka moment som är mest kritiska att göra rätt för att ta hänsyn till mindre företags begränsade administrativa kapacitet.

Detta skulle företagen vilja utveckla:

Förenkla administrationen: Ge möjlighet att använda standardvärden, ge stöd i hantering av leverantörsproblematiken med faktiska data, skapa enklare formulär och underlätta systemintegration

Öka förutsägbarheten: Uppskatta vad framtida CBAM-kostnader kommer att bli, ge en tydlig bild av hur verifiering av data ska gå till. Vänta med krav på nedströms produkter och att utvidga till fossila plaster tills dagens system fungerar.

Förändra rapporteringsvägarna: Några företag önskar fasta avgifter eller tullpåslag i stället för certifikathandel, att rapporteringsansvaret flyttas till leverantörerna och att dessa rapporterar i en central EU-databas.

Ta särskild hänsyn: Justera tröskelvärden för små volymer och mindre företag och ta hänsyn till exportföretag som riskerar ökade kostnader.

Företagsstorlekens betydelse

Företag upp till 49 anställda (småföretag och mikroföretag)

Ansvar för CBAM hamnar ofta på inköpare eller ekonomiansvariga vid sidan av ordinarie arbete. Tar oftare in extern hjälp och upplever fler metodmässiga utmaningar. Upplever processen att bli godkänd CBAM-deklarant som mer krävande.

Upplever fler negativa affärsmässiga konsekvenser och färre tydliga positiva konsekvenser. De har svårare än större företag att absorbera ökade kostnader eller investera i systemstöd. Har ofta svårt att byta leverantör.

De behöver mer och anpassad vägledning och mer administrativt stöd än de större företagen.

Större företag med 50+ anställda

Har bättre resurser att hantera CBAM-rapporteringen men ser större strategiska risker än de mindre företagen, betonar de negativa effekterna på den globala konkurrenskraften och komplexiteten i att hantera omfattande värdekedjor och sammansatta produkter.

Större företags utmaningar kopplas till leverantörsdialogen. De överväger oftare ett byte av leverantör än de mindre företagen.

Det är framför allt större företag som kan se CBAM som ett verktyg för mer rättvis konkurrens om de själva har och kan visa på låga utsläpp.

OXFORD ●●
RESEARCH